

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VIII. Sub Carolo Simplice, tamersi respublica variis motibus concussa fuerit, remansit tamen necessitas assensus regij in electionibus Episcoporum.
Probatur auctoritate Joannis decimi Papæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

res, sed inexplorata vita & rudes atque imperiti passim promovebantur, saltem in regno Gallicano Lotharj Imperatoris, qui omnia agebat pro arbitrio, ideo Concilium Valentinum anno DCCCLV. congregatum, quid agendum esset in his angustiis præscripsit canone septimo. Ac primum quidem constituit ut post obitum Episcopi statim à Principe peteretur ut canonicam electionem clero & populo permitteret. *Sed etsi à servitio p̄ Principis nostri, inquit, aliquis Clericorum venerit ut alicui civitati præponatur Episcopus, timore casto sollicitè examinetur, primum cujus vita sit, deinde cujus scientia. Et vigore ecclesiastico sub oculis omnipotentis Dei agat Metropolitanus in hac parte, Episcopis sicut Dei ministris adjutorium ferentibus, ne maculate vite, & pompis seculi turbidus, & simoniaca heresi pollutus, humilibus & mundis membris Christi Ecclesieque ipsius superponatur Episcopus, nec presumat illiteratum, & cupiditate nimia cecatum, redditurus facti sui rationem, populo Dei præficere.* Sanè in regno Caroli examen ordinandi mansit integrum penes Metropolitanos, ut diximus. Quod in regno Lotharj aliter se habebat. Ideoque Concilium hortatur Episcopos ut si rudis & improbatus ingeratur è palatio Episcopus, adeant Imperatorem cum clero & populo, ut Ecclesiam Dei gloriosus Imperator digno honoret ministro.

V. Quando intra consensus terminos Reges se continebant, Pontifices quoque Romani ejus rationem habendam docebant; ut patet ex epistola Ioannis octavi ad Aripertum Ebredumensem Episcopum anno DCCCLXXVII. Hic Valdenum, quem clerus & populus civitatis Venciensis elegerat, pieque memorie Imperator suo consensu firmaverat, noluit consecrare post mortem Imperatoris, sed alium absque Ecclesie consensu. Quare Ioannes Archiepiscopo & partibus præcipit ut Romam veniant pro tanti negotij discussione.

VI. Ceterum non adeo se demittebant Romani Pontifices in hoc electionum negotio quin aliquando sui loci memores essent. Cùm divisio ex gravi partium contentione exorta esset in Ecclesia Lausanensi, de Episcopi electione, Ioannes octavus severè interdicit Theodorico Archiepiscopo Bisuntinensi quatenus ibi Episcopum neque jussu Regis, neque ex petitu plebis, consecrare presumat, donec communi consulto quem utiliorem præviderint, consecrari permittant de more. Hieronymum huic Ecclesie Ioannes præfici voluit: sed, qui ab initio non intervenerat, Regis consensum à Carolo Crasso ipse Pontifex suppliciter petivit, testatus il-

lum Regi fidelem in omnibus propriamque esse, sicut ceteri regni Episcopi existunt.

VII. Attamen reticenda non est Caroli Crassi erga quasdam Ecclesias benigna propensio, quas libertate canonica electionum in perpetuum donavit. Hoc beneficium contulisse Ecclesie Genevensi scribit Ioannes VIII. epist. 281. Eidem Ecclesie electionem perenniter de proprio clero donaverat. Profert quoque vir clarissimus Sirmondus, tomo tertio Conciliorum Gallie, ejusdem Caroli Præceptum Cabilonensi Ecclesie indultum anno DCCCLXXXV. ut obeunte pastore proprio, omni deinceps tempore canonicam habeat electionem.

VIII. Temporis progressu non est imminuta potestas regia in electionibus, licet per bella domi forisque gesta valde debilitata fuerit in rebus civilibus sub Carolo Simplice. Ejus rei fidem facit Ioannis Papæ decimi epistola anno DCCCXXI. scripta ad Herimannum Coloniensem, quæ edita est tomo III. Conciliorum Gallie. Hilduinus Ecclesie Tungrensis episcopatum ab Henrico Rege Germaniæ, bellum adversus Carolum gerente, precibus & pretio impetravit; seque consecrari ab Herimanno Colonienfi vi metuque compulsio per Gislebertum obtinuit. Quod factum aperte contra jus Caroli; in cujus regno sita erat civitas Leodium, sive Legia, (utroque enim nomine dicitur à Ioanne) ubi erat sedes Ecclesie Tungrensis. Vacanti sedi præficiendum Carolus elegit Richerium Abbatem, adjuncto quoque cleri & populi consensu. Delata dissidij istius querela ad Ioannem decimum illique à Berengario Imperatore consanguineo Caroli commendata, præcipit Herimanno Ioannes ut Romam cum Hilduino & Richerio accedat ad definiendam hanc controversiam. Interim illum objurgat ob spretam Caroli auctoritatem. *Valde mirari non distulimus, inquit, cur contra rationem absque Regis iussione agere percontastis; cum vobis reminiscens hoc nullo modo esse debeat ut absque regali præceptione in qualibet parochia Episcopus sit consecratus.* Hujus antiqui moris originem à Romanorum Pontificum auctoritate profectam docens, usum illum in posterum observari jubet: *Vt prior antecessorum suorum Regum mos fuit, cum ita illibatam atque inconcussam dominationem obtinere delectamur. Et sicut priores suos antecessores, nostrorum antecessorum auctoritate, Episcopum per unamquamque parochiam ordinare probabiliter statutum est, ita ut Carolus Rex faciat confirmando jubemus.* In epistola ad Carolum ad priscam consuetudinem & regni dignitatem hoc refert: *De hoc quod*

*Fide Notæ de
Ius ad Familia
Gallie Orlens.
112. 34.*

quod Gislebertus contra vestra scepra inutiliter gessit, valde doluimus, eò quod prisca consuetudo & regni nobilitas censuit ut nullus Episcopum ordinare debuisset absque Regis iussione. Necessitatem assensus regij aperte prædicat. Neque enim de nominatione electioni prævia intelligendum puto.

IX. Continuata est hæc potestas à sequentibus Regibus; ut fidem facit Artaldus Episcopus Remensis apud Flodoardum lib. III. historia Remensis cap. xxxv. qui se electum ait à clero & populo, dante illis Rodulfo Rege *id agendi facultatem ad Dei honorem & sui fidelitatem*. In Chronico Flodoardi anno DCCCCLXII. eligitur Odoricus ad Remensem episcopatum, *favente Lothario Rege*. Quam ob rem non dubitat Adalbero Remensis in decreto suo de reformatione cœnobij Moscomensis anno DCCCCLXXXIII. profiteri *sibi episcopatum gratia Dei & benignitate regia contraditum*. His addi potest apertum testimonium Gerberti in epistola LXXX. ad Verdunensem Ecclesiam: *Pastorem tuum voluntate hereditarij Regis, (id est, Ludovici filij Lotharij) consensu & favore comprovincialium Episcoporum electum, ac insuper episcopali benedictione donatum, adhuc pertinax minimè recognoscis. Mox: Ideo Pastorem non recognoscis, quia Regem tuum regno privare moliris. Vnde colligi quoque potest Episcopos tunc persuasum habuisse, cum Regis assensu Episcopos provinciales, non expectata cleri & plebis voluntate, potuisse Episcopum eligere atque ordinare.*

X. Initio tertia Regum nostrorum dynastia perseveravit prior illa consuetudo assensus regij. Quod testatur decretum electionis Arnulfi in Episcopum Remensem, factum ab Episcopis provincie *cum omni clero, acclamante populo, orthodoxis Regibus Hugone & Roberto consentientibus*, anno nongentesimo octuagesimo nono. Iidem Episcopi, post abdicationem Arnulfi, elegerunt Gerbertum, *favore & convenientia utriusque Principis Domini Hugonis Augusti & excellentissimi Regis Roberti, assensu quoque eorum qui Dei sunt in clero & in populo.*

CAPVT XVII.

Synopsis.

I. Ventum est tandem ad Tractatum de jure Regaliâ. Materia isthac omnino bene tractata est quoad quæstiones quæ in foro occurrunt. Nemo tamen ejus juris originem hactenus affectus est. Referuntur in aversione varia plurimorum sententia.

II. Itaque visum est inquirere accuratè ac distictè.

ligenter in hanc materiam; quæ valde nobilis est.

III. Pasquierius censebat difficile ostendi posse originem juris Regaliæ. Plurimum autem coheret ea investigatio ut agnosci possit quid statuendum sit in lite quæ ab Agentibus generalibus in rebus cleri mota est pro asserenda libertate quarundam Ecclesiarum.

IV. Jus illud non successit in locum investiturarum. Diversum enim non est ab investituris.

V. Consilium operis explicatur.

I. **A**GENDUM itaque deinceps nobis est de jure Regaliæ, quod ea sit præcipua libri hujus scribendi causa. Et in antecessum quidem admonendus est lector eam materiam prorsus bene tractatam esse à viris perquam eruditis, quoad quæstiones quæ in foro occurrunt, de modis videlicet acquirendi & conservandi Beneficij juri Regaliæ obnoxij. Nondum tamen repertus est quisquam qui ejus originem affectus sit, neque ipsius vocabuli quo jus illud significatur. Id unum pertinaciter asseritur, jus Regaliæ ab ipsis regni initiis exortum, regie majestati connexum vinculis arctissimis, sive ita visum Episcopis in gratiam Clodovei Regis ad Christianam fidem conversi, ut placuit quibusdam; sive tandem quod ea auctoritas ita principatui competat ut necessarius non fuerit prævius Episcoporum consensus. Tum jus illud ideo Regaliæ vocari, quod merè regium sit, & vel inter nobiles regie dignitatis partes recensendum, adeo ut cum soli Regi competat, cum nemine alio communicari possit, exclusis etiam ab eo jure iis penes quos sub Rege puero administranda Reipublicæ cura est, quos *Regentes regni* recepto jamdiu vocabulo nominamus. Eò enim tantum tendit eorum sententia qui materiam istam omnium accuratissimè tractaverunt.

II. Verum quoniam illi in limine subsisterunt, neque ad originem juris pervenire quod à suis haud dubiè initiis profectum est, cum tamen adeo illustre sit argumentum, ob dignitatem Regis & Episcoporum, quos ea res tangit, ut credi vix possit ita obscuram esse hanc materiam quin deprehendi possint hujusce juris initia & progressus, facturum me operæ pretium existimavi si in eam curam diligenter & accuratè incumberem, præsertim cum ex ea causa regnum & sacerdotium non semel dissociata sint, atque ad institutum meum omnino pertineat.

III. Deterrebat me tamen, fateor, ab ea investigatione viri clarissimi Stephani Pasquierij auctoritas, qui in suis illis Discussionum Francicarum libris adnotavit nondum à quoquam proditam fuisse origi-

G G g